

De overgang van de burgerlijke democratie naar het fascisme, zoals de tegenwoordige tijd die te zien geeft, ontleent aan de oude arbeidersbeweging haar feitelijke grondslag en doet een geheel nieuwe arbeidersbeweging ontstaan. Het onderstaande artikel wil nu een begin maken met het onderzoek van de vraagstukken die door deze ontwikkeling worden opgerold, de aard van de nieuwe arbeidersbeweging en zijn plaats in de klassenstrijd.

NAAR EEN NIEUWE ARBEIDERSBEWEGING.

De machteloosheid.

De arbeidersbeweging toont het beeld van de grootste verwarring. Talloze organisaties en stromingen bestrijden elkaar, terwijl de hongersweep der bezittende klassen de brede massa's telkens opnieuw striemt. En na iedere zweeps slag stijgt de verwarring in het kamp der arbeiders. Eenheidsapostelen bezweren de arbeiders hun onderlinge strijd te staken, om gemeenschappelijk tegen de bezittende klassen op te trekken. Deze dwazen begrijpen van de hele situatie niemendal. Ze menen dat de arbeidersklasse zo machteloos is door haar gespletenheid, terwijl in werkelijkheid de steeds grotere innerlijke verdeeldheid ontstaat door de telkens duidelijker blijkende machteloosheid. Bij iedere nieuwe zweeps slag laten de bezittende klassen zien, hoe de arbeidersbeweging, die de massa's gedurende de laatste 50 jaar in moeitelijke opofferende strijd hebben opgebouwd, niets waard is tegen de aanvallen van het kapitaal. De oude arbeidersbeweging blijkt, zoals Gorter het uitdrukte, een papieren zwaard tegen een stalen harnas.

Waarom is nu de oude arbeidersbeweging niet opgewassen tegen de kapitalistische klassen? Waaruit ontstaat de machteloosheid der oude beweging? We wijzen hiervoor allereerst op twee oorzaken. Ten eerste is de oude beweging geheel gericht op de geleidelijke verbetering van het levenspeil binnen het raam van het kapitalisme. 't Noodlottige daarvan is, dat er geen sprake meer van verbetering zijn kan, zodra de kapitalen niet meer renderen, zoals dat in krisistijd het geval is. De machteloosheid ontstaat dan niet uit de zwakte der arbeidersbeweging, maar uit de "natuurlijke onmogelijkheid" om veren te plukken van een kikker. De tweede oorzaak van de machteloosheid ligt op ander terrein, n.l. in de ontzaglijke macht van het kapitaal.

Dat was niet altijd zo. Vroeger waren de kapitalisten veel minder georganiseerd dan tegenwoordig. Zodoende konden de arbeiders de strijd tegen de ondernemers aanbinden door voor hun beroep het werk neer te leggen. Het waren daardoor altijd betrekkelijk kleine groepen, die in de strijd waren en de vakverenigingen waren de natuurlijke leiders dezer bewegingen. Zeer zeker waren bij dergelijke actie's lang niet alle arbeiders georganiseerd, maar ze aanvaardden de leiding der vakbeweging als een vanzelfsprekendheid. De "beweging der arbeiders", dus de staking van georganiseerden, ongeorganiseerden, christelijken, neutralen, enz., stelde zich onder de leiding der georganiseerde "arbeidersbeweging". De "beweging der arbeiders" en de "arbeidersbeweging" vielen dus samen.

Maar gaandeweg werd dat anders. De ondernemers sloten zich in trusts, kartels en monopolie's aaneen, waardoor ze zo'n machtig blok tegen de arbeiders vormden, dat deze er met hun beperkte beroepsstakingen helemaal niet tegen op konden. De vakverenigingen gingen daarom de stakingen uit de weg en trachtten door "gemeenschappelijk overleg" aan de konferentietafel der ondernemers kollektieve kontrakten vast te leggen. Ze moesten deze weg wel gaan, omdat op de oude wijze van de beroepsstrijd niets meer te beginnen was.

Maar 't "gemeenschappelijk overleg" van kapitaal en arbeid moet op den duur natuurlijk daarop neerkomen, alsof de kat met een gebakken botje overlegt, op welke manier hij het wil opvreten. En omdat de vakverenigingsbezitters in werkelijkheid helemaal niet in staat waren, tegen de ondernemers slag te leveren konden ze er alleen over konfereren, of de kat bij de vinnen of bij het staartje beginnen zou. Meermalen namen de arbeiders daar geen genoegen mee en gingen ze een "wilde staking" aan. Natuurlijk kwam daar even weinig van terecht, als onder de leiding der vakbeweging. Want de moeilijkheid zit juist daarin, dat een beroepsgroep veel te zwak is, om het kapitaal te doen buigen. Van machtsontwikkeling tegenover de bezittende klassen zou eerst sprake kunnen zijn, als de stakers proberen hun beperkte "beroepsfront" te doorbreken, door de beweging zo ver mogelijk over de arbeidersklasse uit te breiden, ongeacht tot welk beroep ze behoren. Ze zouden van een "beroepsfront" een "klassefront" moeten maken.

De klasse OP zich zelf en de klasse VOOR zich zelf.

De komende ontwikkeling zal de groei naar het klassefront tot stand brengen. Of anders gezegd: in de toekomst zullen de arbeiders onder de dwang der omstandigheden hun samenhang als klasse, hun bewustwording als klasse pas vinden. Want als we de dingen eerlijk uitspreken, zoals ze inderdaad zijn, dan moeten we er ons rekenschap van geven, dat de arbeiders weliswaar een klasse vormen ten opzichte van het kapitaal, de bezitters behandelen de arbeiders wel als totale klasse, de arbeiders vormen dus wel een klasse OP ZICH ZELF, maar ze hebben hun eigen klasse-doeleinden nog niet herkend, ze vormen nog geen klasse VOOR ZICH ZELF. Het klassegevoel is weliswaar zwak aanwezig, maar het wordt nog overschaduwd door het groepsgevoel; ze voelen zich nauwer verbonden met de enge beroepsgroep, dan met de klasse als geheel.

Het revolutionaire deel der arbeiders meet de hele klasse te veel naar zichzelf af: zij voelen zich met de hele klasse verbonden. Dan spreken ze op vergaderingen van: de arbeidersklasse voelt dit en voelt dat, de arbeidersklasse wil dit en wil dat, de arbeidersklasse stelt zich op dit standpunt of op dat, de arbeidersklasse zegt dit of zegt dat.

Maar in werkelijkheid zegt de arbeidersklasse niets, doet niets en stelt zich op geen standpunt. Ze is nergens voor en ze is nergens tegen. Kortom: als aktieve klasse bestaat ze helemaal niet. Ze bestaat zoals ieder dood ding, zoals een steen of een berg, dus passief. Maar als levend, actief wezen, bestaat ze eerst, als ze in actie en tot bewustzijn van zichzelf komt.

Nu is er natuurlijk geen volkomen, geen onoverbrugbare tegenstelling tussen de klasse op zich zelf en de klasse voor zich zelf. Men

zal terecht opmerken, dat de arbeidersklasse in de afgelopen eeuw meermalen als klasse vòòr zich zelf optrad, dat de arbeidersklasse wèl ergens voor of tegen was. Zo zagen we b.v. in de tachtiger en negentiger jaren in Nederland verscheidene klassenbewegingen (oude socialistenbeweging); zo weerspiegelde het klassebewustzijn zich actief in de parlementaire periode in de strijd voor democratische rechten en sociale hervormingen door massavergaderingen, demonstratie's en stakingen (staking voor het algemeen kiesrecht in België). Feitelijk schijnt het dus, alsof onze klasse een stap terug heeft gedaan en ze in het onbewuste teruggevallen is.

Toch is dit niet zo. De kwestie is deze, dat een klasse haar doeleinden alleen kan richten naar de direkt grijpbare problemen, DIE BINNEN HET BEREIK VAN HAAR KRACHTEN VALLEN. Wat voor ieder mens afzonderlijk geldt, dat geldt in dit opzicht ook voor de gehele klasse. Een arbeider stelt zich b.v. niet als doel, het zo ver te schoppen, dat hij jaarlijks met zijn gezin een buitenlandse reis kan maken. Zo iets komt niet in z'n hoofd op, omdat hij weet, dat z'n krachten daartoe nooit zullen reiken. Hij kan zijn "doel" alleen stellen binnen het voor hem bereikbare. Zo is het ook met onze klasse. Als grote groepen arbeiders in aktie treden, dan stellen ze zich helemaal niet als doel, het kapitalisme ten val te brengen en het kommunistisch bedrijfsleven door te voeren, omdat ze heel goed weten, dat dit ver buiten onze tegenwoordige klassekrachten valt. De arbeidersklasse handelt nooit om de een of andere theorie te verwezenlijken, maar om verschillende "misstanden", die als ondraaglijk gevoeld worden, uit de weg te ruimen. Ze kan daarom alleen beperkte doeleinden stellen, die binnen het raam van onze krachten vallen. Als de arbeiders in de Jordaan bij de onlusten in 1934 hun doel niet verder stelden, dan de politie uit hun wijk te houden, dan spruit dit niet in de eerste plaats voort uit hun "domheid" of hun "lafheid" maar voornamelijk daaruit, dat de aanwezige klassekrachten een verder gaan niet toelieten. Zou deze beweging door belangrijke stakingen ondersteund zijn, dan had zich meteen de doelstelling verwijfd. Grotere krachten maken een verder doel mogelijk. 't "Doel" is geen afgebakend iets, niet iets vaststaands, maar het groeit met de krachten. 't Doel in de strijd is een funktie van de krachtsontwikkeling.

En met de middelen, die de massa's in de strijd aanwenden, is het net zo. De massa's zijn niet vrij in de keuze der strijdmiddelen, maar ze zijn daarbij gebonden aan de krachtsverhoudingen van de klassen. De groei van de krachten der arbeiders bepaalt tevens een uitgroeien van de aan te wenden middelen. Kracht, middel en doel zijn in onderlinge samenhang verbonden.

Deze samenhang van kracht, middelen en doel is bij alle vraagstukken scherp in het oog te houden. En voor de tegenwoordige toestand verklaart het, waardoor de arbeidersklasse schijnbaar een stap terug heeft gedaan, schijnbaar in het onbewuste is teruggevallen en zich van een klasse vòòr zichzelf tot een klasse op zich zelf heeft terugontwikkeld. Het terugvallen in de passiviteit, in de lijdzaamheid en het morrend dulden betekent niet anders, dan dat de tot nu toe aangewende middelen volkomen ontoereikend zijn om de bezittende klassen te bestrijden en dat de klassekrachten voor andere middelen nog niet groot genoeg zijn. De oplossing van de voor de arbeidende massa's brandende vraagstukken valt nog buiten het bereik van hun krachten en dus stellen ze zich ook geen "doel". Maar dat is geen "terugval" in het onbewuste, het is de voorbereiding van nieuwe krachtsvorming, op nieuwe grondslag, om de oplossing der vraagstukken binnen haar bereik te brengen. De hopeloze verwarring en gespletenheid van de arbeidersklasse, de ineenstorting der oude arbeidersbeweging, betekent niets anders dan de voorbereiding van de nieuwe sprong naar de ontplooiing der klassekrachten. En daarmee wordt de arbeidersklasse dan weer een klasse VOOR zich zelf.

In de komende ontwikkelingsperiode zullen de arbeiders pas van een klasse op zich zelf naar een klasse vòòr zich zelf groeien. Niet door de propaganda, die de revolutionairen voeren, maar door de harde praktijk van het leven. In de komende tijd, waarin de bezitters de staatsmacht steeds duidelijker tot hun direkte werktuig maken om de massa's uit te mergelen, neemt het onschuldigste verzet van de arbeiders direkt de vorm van een strijd tegen de staat aan, waarbij tegen de arbeiders wordt opgetreden, als waren het werkelijk revolutionairen, als waren het werkelijk klassebewuste arbeiders. En als de muiters van "De Zeven Provinciën" in hun naïviteit lachend staan te kijken naar een vliegmaschine, die boven het schip zweeft, wordt hen door het laten vallen van een bom even aan het verstand gebracht, dat de bourgeoisie op dit punt geen grapjes verstaat en dat ze als deel van een revolutionaire KLASSE behandeld worden. En als de Jordaanbewoners bij een onschuldige demonstratie tegen het verlagen der werklozenuitkering met tanks en mitrailleurs bewerkt worden, dan worden ze niet behandeld als een groep arbeiders, die alleen tegen bepaalde maatregelen protesteren, maar als een deel van een revolutionaire KLASSE, die het hele kapitalistische systeem ten val wil brengen.

Dit is het wezenlijke van de komende periode: de heersende klassen moeten ieder werkelijk verzet van de zijde der arbeiders in bloed smoren. Staat van beleg, opheffing van vrijheid van drukpers en van verenigen en vergaderen, tanks, mitrailleurs, gasbommen en handgranaten worden tot de gebruikelijke middelen om de "orde" te handhaven of te herstellen.

En waarom moeten de bezittende klassen zo gewelddadig optreden, inplaats van door te gaan met de arbeiders door een democratische schijn te bedriegen? Dat komt, omdat de bourgeoisie door de crisis heel goed voelt, dat er voor de arbeiders alle reden is, om op te staan. Zij vreest de revolutie meer, dan de arbeiders er aan denken. Daarom komt bij elk klein verzet dadelijk de vrees boven: het mocht zich eens uitbreiden, we moeten het dus dadelijk de kop indrukken. Besef van eigen innerlijk-wankele positie maakt hen wantrouwig tegen elk nog zo weinig betekenend verzet.

Het helpt ook in het begin. Deze scherpe machtsontwikkeling van de bourgeoisie geeft de arbeiders een gevoel van machteloosheid. Ze hebben nog niets om er tegenover te stellen; ze voelen alleen de zwakheid der tot nog toe gebruikte middelen: dus voelen ze zich zwak en machteloos. In enkelen komt dan besef van de nieuwe toestand en daarbij de overtuiging, dat nieuwe middelen en opvattingen nodig zijn. En dit groeit dan ook in de massa's, vaag bewust. Totdat spontaan, door zware druk en ellende vanzelf opvlammende uitbarstingen, een eerste gevoel van wat te kunnen, opnieuw begint te groeien.

De bourgeoisie maakt van ieder verzet een politieke machtsstrijd. Maar daarmee brengt ze zelf de strijd op een veel breder front. Want terwijl het eerst ging om de belangen van de een of andere groep arbeiders, trekt ze nu zelf door haar politieke en militaire maatregelen andere groepen in de belangensfeer. De bourgeoisie brengt de strijd van een beroepsfront naar een klassefront. Ze smeedt de arbeiders van een klasse OP zich zelf aaneen tot een klasse VOOR zich zelf.

Dit optreden van de bezittende klassen geschiedt geenszins uit hun "vrije wil". De dwingende kracht, die hen opdrijft, is de toestand van het kapitalisme zelf. Het bedrijfsleven en daarmee het maatschappelijk leven kan alleen functioneren als er voldoende winsten gemaakt worden. Stagneert dat, dan komt het bedrijfsleven voor een goed deel tot stilstand. Het verzekeren van een nieuwe winstbasis is daarom de eerste eis van de bezittende klassen. Voor het maatschappelijk leven is het in de eerste plaats nodig, dat de groot-kapitalen worden beschermd, aangezien deze het belangrijkste deel van het maatschappelijke bedrijfsleven bestrijken. Zodoende moet de leiding van het maatschappelijk leven steeds meer op de groot-kapitalen overgaan. Of anders gezegd: de concentratie van het bedrijfsleven moet zich politiek uitdrukken in de concentratie van de politieke macht in enkele handen. En naast de concentratie van de politieke macht in de handen van enkele machtige kapitaalgroepen door middel van de staat loopt de noodzaak het levenspeil der massa's omlaag te drukken ter wille van de rentabiliteit. Deze ontwikkeling is de ontwikkeling naar het fascisme, die onvermijdelijk uit de gang van het monopolie-kapitaal opgroeit. Het betekent dus het einde van de democratische ontwikkeling van de maatschappij. De "demokratische rechten", het kiesrecht, vrijheid van verenigen, van drukpers en van vergaderen moeten aan banden gelegd worden. Het zijn rechten, die alleen toegestaan kunnen worden, aan organisaties, groepen en personen, die zich onvoorwaardelijk aan de politiek van het monopolie-kapitaal onderwerpen.

Het nationaal-socialisme.

Op het eerste gezicht schijnt het, alsof de arbeiders zich tegen deze drang naar de openlijke diktatuur van het groot-kapitaal zullen verzetten. Toch is dat niet zo. Integendeel, het is zeer waarschijnlijk, dat de arbeiders in West-Europa en Amerika het krachtig zullen ondersteunen. Dat komt, omdat de massa's zelf nog volkomen in de kapitalistische maatschappij- en wereldbeschouwing bevangen zijn. De bezittende klassen richten zich tot de massa's, om de onderlinge strijd van klasse tegen klasse te staken en alle tezamen zich te wijden aan de belangen van de "volksgemeenschap". De massa's worden opgeroepen voor de verwezenlijking van een groot doel: het tot stand brengen van de Eenheid van het Volk. Ieder moet zich wijden aan de opbouw van het bedrijfsleven, om arbeid en brood voor allen te brengen. De bezitters moeten eveneens hun belangen aan die van het Volksgeheel ondergeschikt maken, zodat ze niet hun speciale belangen hebben te behartigen. (Dit is de strijd van het groot-kapitaal tegen de kleinere kapitalen). En ook de arbeiders hebben niet langer hun kleine groepsbelangetjes te verdedigen, maar alleen de belangen van het Volksgeheel. Als het hele bedrijfsleven goed marcheert, dan kan het voor de arbeiders niet slecht gaan. En daarom moet iedere propaganda, die tegen deze opbouw van de Volksgemeenschap gericht is, worden verboden. (Opheffing van de democratie).

Het is minstens genomen zeer waarschijnlijk, dat de massa's zich zo goed als algemeen onder deze banier zullen scharen. De christelijke, katholieke en neutrale arbeiders hebben altijd openlijk op het standpunt der "Volksgemeenschap" gestaan en de sociaal-demokratie en de vakbeweging gebruiken wel allerlei termen, die aan de marxistische klassewetenschap ontleend zijn, maar hun hele theorie en praktijk draait tenslotte ook om de "Volksgemeenschap". "Socialisatieplannen" en het "Plan de Man" van de Belgische Werklieden Partij zijn geheel op de "Volksgemeenschap" gebaseerd. De opvattingen omtrent de "Volksgemeenschap" vormen de wezenlijke gedachteninhoud van de overgrote massa's van West-Europa en Amerika. De opheffing van de "demokratie" is de enige ideologische weerstand, die de bezittende klassen bij de doorvoering van het fascisme door middel van het nationaalsocialisme ontmoet. Maar praktisch zal deze weerstand tenslotte niet al te groot blijken. De nu levende jonge generatie heeft van de "demokratie" nog niet veel plezier beleefd en zal geen vinger tot haar verdediging uitsteken. Ze verlangt de oplossing van haar dagelijkse problemen. Als 't kan met demokratie, als 't beter gaat zonder, dan is 't ook best.

De strijd voor de democratische rechten.

Welke houding hebben de revolutionaire arbeiders ten opzichte van de opheffing der burgerlijk-demokratische rechten aan te nemen? Is het "harde, revolutionaire plicht, de politieke rechten tot het uiterste te verdedigen", zoals "De Fakkel" van 1 febr. '35 meent? Wij menen van niet. Wij menen, dat wie voor de "demokratische rechten" vecht, vecht voor een verloren zaak. De demokratie hoort niet thuis in een maatschappij, waarin de kapitalen in enkele handen zijn. De demokratie past in een maatschappij van vele kleine bezitters, die langs deze weg hun tegengestelde belangen moeten behartigen. Maar als de concentratie in het bedrijfsleven zich voltrekt, dan moet dit noodzakelijk ook op politiek gebied volgen. Het is nog altijd een oude, marxistische leerstelling, dat de ontwikkeling van het bedrijfsleven zich afspiegelt in de politiek. Vanuit de ontwikkeling van het kapitalisme gezien, is de monopolistische heerschappij van het monopolie-kapitaal een stap vooruit. Bij de heerschappij van het groot-kapitaal is een "terug" naar de demokratie onmogelijk, zoals het tegenwoordig onmogelijk is, naar het kleinbedrijf terug te gaan. Wie vecht voor de "demokratische rechten", probeert het rad der geschiedenis terug te draaien, zoals de handwevers vroeger deden, toen ze de fabrieken bestormden, om de machines te vernielen. Of zoals de bootwerkers staakten, om de invoering van graanelevators te verhinderen. Men zou evengoed een vereniging kunnen oprichten, om zonsverduisteringen te voorkomen, zoals we ergens lazen.

Een vooruitstrevende klasse kan zich alleen doeleinden stellen, die in de gang der ontwikkeling liggen. De nieuwe arbeidersbeweging moet de blik vooruitrichten. Ze heeft niet te weklagen over die goeie, ouwe tijd, die verloren ging, maar ze richt zich naar de nieuwe verhoudingen. Ze moet ondubbelzinnig uitspreken, dat de burgerlijk-demokratische periode voorgoed voorbij is, omdat ze onverenigbaar is met de concentratie van het bedrijfsleven. Een nieuwe arbeidersbeweging moet ondubbelzinnig uitspreken, dat de burgerlijke demokratie economisch en dus ook "politiek" onmogelijk is geworden en dat het daarom nu voor de arbeiders om heel andere dingen gaat, n.l. OM DE VEROVERING VAN DE ARBEIDERS-DEMOKRATIE.

Daarbij is echter te bedenken, dat de opheffing der demokratie niet in alle landen volgens dezelfde vorm kan verlopen. Ieder land vertoont in dat opzicht z'n eigen aspekt, in verband met z'n historische ontwikkeling en z'n kapitaal-structuur. Daarom verloopt het ook niet in alle landen even snel. Maar 't wezenlijke, waar het in alle landen op aan komt, dat is de doorvoering van de absolute staatsmacht in handen van de groot-kapitalisten, om de rentabiliteit van de monopoliekapitalen te verzekeren.

De ontwikkeling naar de absolute heerschappij van het monopoliekapitaal staat daarom vast. En de opheffing der demokratie staat

daarom vast, al laat de vorm, waaronder ze wordt opgegeven nog verschillende mogelijkheden open. De groot-bourgeoisie heeft het wapen der burgerlijke democratie als onbruikbaar voor haar doeleinden weggeworpen, om 't later waarschijnlijk nog éénmaal van de rommelkamer te halen. Dat zal ze doen, als de arbeiders in massa-bewegingen opmarcheren en 't kapitalisme werkelijk bedreigen. Dan zal ze trachten de dreigende revolutie te bezweren, door de arbeiders met de burgerlijke democratie te verwarren en te splijten. Nog éénmaal krijgt de burgerlijke democratie dan ook nog voor de arbeiders een betekenis. Maar alleen als ze er niet vóór vechten, maar er tēgen, dus vóór de revolutie, vóór de Radendemokratie.

Het utopisch karakter van de strijd voor de democratische rechten in de tegenwoordige tijd is de ene kant van het geval. Maar zelfs al zou de strijd voor de democratische rechten wenselijk zijn, dan is de huidige toestand zo, dat aan een werkelijke strijd helemaal niet zou zijn te denken. Men moet de vuist niet trachten te ballen, als men nog niet eens een hand heeft. Voor dikdoenerij op vergaderingen, een "massa-demonstratie" of een staking hier of daar, die de rechten van de democratie wil verdedigen, gaat de bourgeoisie helemaal niet op de loop. Voor de bestrijding van de grootbourgeoisie zijn heel wat grotere krachten nodig.

De bittere waarheid is, dat de massa's hun nieuwe vorm van strijd nog moeten vinden. De oude methoden van verkiezingen, de demonstratie, de protestvergadering, het petitionement, de beperkte beroepsstaking met of zonder leiding der vakbeweging, de plaatselijke "opstand" van een paar honderd man, hoe heldhaftig deze ook moge zijn, het is hun alles als een gebroken zwaard uit de hand geslagen, het is alles niet meer dan een revolverkogel tegen een viercentimeter pantserplaat. De grote massa der arbeiders weet dit heel goed en daarom striemt de hongerzweep hen telkens opnieuw, terwijl van verzet nauwelijks iets te bespeuren is.

De bittere waarheid is, dat voor de tegenwoordige strijd de honderdduizendtallen, tenslotte de miljoenen nodig zijn, om het staatsapparaat van de bezittende klassen te doen sidderen. Ook dit weet de grote massa heel goed. Maar evengoed weet ze, dat nog niet het grote levensbeginsel in de massa geboren is, dat hen als eenheid in de strijd kan werpen.

Hier ligt het wezenlijke onderscheid tussen de strijd van vroeger en de komende. Vroeger streden de arbeiders groep voor groep en hun dragende gedachte was de behartiging van hun groepsbelang als metaalbewerker, bootwerker, transportarbeider, enz. Het waren geen algemene klassebelangen, die hen in de strijd dreven en daarvoor hadden ze geen groot, allesbezielend levensbeginsel nodig. In de plaats van een bezielend levensbeginsel was een organisatorisch apparaat voldoende, om deze strijd te richten en te leiden.

Maar voor de honderdduizendtallen, de miljoenen, die nu nodig zijn om te strijden, is geen organisatorisch apparaat bij machte dergelijke maatschappelijke krachten te richten en te leiden. En toch moeten ze gericht zijn en moeten ze in een gemeenschappelijke stroming geleid. Maar omdat geen organisatorisch apparaat dit meer kan, moet er iets anders zijn dat deze functie verricht. En dat is, dat in en door de nood van de strijd een nieuw levensbeginsel binnen de massa's opgroeit. Het ontstaat niet door preken; men kan het niet van buiten af in de massa's brengen, zoals men b.v. een, fles vol giet. Die grote eenheid van gelijkgerichte klassekrachten groeit in en door de strijd zelf. Ze groeit in elke werkelijke strijd op als gevoel van klasse-eenheid. Daarbij kan ze slechts vast worden als deze klasse-eenheid zich vastlegt in nieuwe organisatorische vormen van zelfhandelen van onderen op, dus als strijd voor vrijheid. En het bewustzijn, dat daarbij opgroeit, elk stukje gedachte, dat deze vrijheid, dit zelf meester worden over arbeid, over arbeidsmiddelen, over produktie uitdrukt, is kommunisme. Alle strijdervaring, die uitloopt in het beheersen der klassekracht, slaat in de massa's neer als klasse-eenheid, vrijheidsstrijd, kommunisme, en werkt in totaal als nieuw levensbeginsel, dat hen sterker bindt, tot groter opoffering en moed, tot vaster discipline en solidariteit brengt, dan ook welke vaste formele organisatie doen kan.

Het kommunisme is dus niets anders dan de ZELFbevrijding der massa's, de massa's moeten ZELF bewust, dat is kommunistisch, zijn. Hier ligt het grote verschil met de Russen en hun IIIe Internationale, die menen, dat het voldoende is, dat onbewuste massa's de kommunistische partij tot regeringspartij maken, waarna deze het kommunisme opbouwt. De massa's zijn het werktuig, dat door "de partij" wordt gehanteerd. Daardoor hebben de Russen het kommunisme verbonden met de loonarbeid, de IIIe Internationale met karakterloosheid en bedrog tegenover de makkers. We moeten het kommunisme echter weer verbinden aan de toewijding aan de klasse, aan de trouw, aan de kameraadschap, aan de opheffing van de loonarbeid, aan het beheer van het maatschappelijk leven door de grote, brede massa zelf, aan de arbeiders-demokratie.

Klassestrijd en kommunisme.

Een nieuwe arbeidersbeweging zal in haar propaganda het woord kommunisme nauwelijks nodig hebben. Dat komt, omdat bij de tegenwoordige situatie het kommunisme niet in de eerste plaats een nieuw economisch systeem is, waarbij het privaat-bezit aan produktiemiddelen is opgeheven, maar omdat het kommunisme in z'n diepste wezen daar ver boven uitgaat. Of eigenlijk: het nieuwe economische systeem is slechts een bepaalde kant, is tenslotte niet meer dan het middel, om het kommunisme als samenleving mogelijk te maken. Het kommunisme is feitelijk het beheersen van alle maatschappelijke krachten door de mensen zelf. Zoals de natuurwetenschappen door middel van de techniek de natuurkrachten onderworpen hebben, zo moet de mensheid de maatschappelijke krachten, die haar nu als een blind proces teisteren, onderwerpen. De mensen zelf moeten alle maatschappelijke krachten leiden en beheersen. Dat betekent, dat alle functie's in het maatschappelijk leven door de massa's zelf moeten worden uitgeoefend. Het betekent, dat de organen, die de massa's daartoe scheppen, DIREKT uit hen zelf voortkomen, het zijn de arbeidersraden. Maar tevens ligt hierin besloten, dat de massa's daarmee ZELF uitvoeren, wat ze in onderling overleg besloten hebben. De scheiding van "wetgevende en uitvoerende macht" valt daarmee weg. De leiding van de maatschappelijke krachten gaat op de mensen direkt over. Of met andere woorden: de doorvoering van het kommunisme is niets anders dan de doorvoering der arbeiders-demokratie. Het beheeren van de economische maatschappelijke krachten verschijnt hierin als een onderdeel van het kommunisme, als een vanzelfsprekendheid, die nauwelijks afzonderlijk genoemd behoeft te worden.

Zo gezien, begint het kommunisme niet pas, als de arbeiders de macht veroverd hebben en dan een nieuwe ordening van het bedrijfsleven doorvoeren. De ontwikkeling van het kommunisme begint nu reeds, op de huidige dag, waar de arbeiders in de klassenstrijd hun eigen lot in handen nemen door onder eigen leiding te strijden. Daar verwezenlijkt zich de arbeiders-demokratie, die de maatschappelijke krachten in eigen beheer neemt. De groei van het kommunisme is daarom niet anders dan de groei van de zelfbeweging der massa's. Het is het ontwikkelingsproces van de arbeidersdemokratie. Het is het ontwikkelingsproces, waarin de massa's hun eigen klassekrachten leren leiden en beheren. Is het kommunisme zo ver gegroeid, dan eerst kan de proletarische klasse de economische maatschappelijke krachten leiden en beheren. Eerder niet. Men gebruikt dikwijls het woord van Marx, dat een nieuwe maatschappij wordt geboren in de schoot der oude. Voor ons betekent dit alleen, dat de zelfbeweging der massa's steeds meer tot levensbeginsel dezer massa's wordt, dat de klasse groeit van een klasse op zich zelf tot een klasse voor zich zelf, dat de klasse bewust haar eigen krachten heeft leren aanwenden.

Hiermee is het kommunisme op zijn eenvoudigste en meest wezenlijke formule teruggebracht. Het is voor iedere arbeider direkt te begrijpen, al zal hij de praktische doorvoering ten zeerste betwijfelen. Tegelijk wordt daarmee duidelijk dat de arbeiders-demokratie niet anders is dan de diktatuur van de arbeiders, of de z.g. diktatuur van het proletariaat. En tevens blijkt daaruit, dat de arbeiders-demokratie niets te maken heeft met het stembiljet van het "algemeen kiesrecht". De verdediging van het algemeen kiesrecht als een verdediging van onze democratische rechten voor te stellen, betekent daarom niets anders dan een inzicht in onze werkelijk democratische rechten verhinderen.

Dat de massa haar eigen klassekrachten leert leiden en beheren is geen kwestie van propaganda. Het is de harde praktijk van het leven, die de massa's in deze richting gaat dringen. De "demokratische periode" is praktisch internationaal afgesloten. Legale organisaties kunnen alleen nog trachten, opkomende klasse-aktie's zo spoedig mogelijk te dempen. In een reeks van nederlagen bevrijdt de arbeidersklasse zich van deze "leiding".

In deze verhoudingen ontstaat tevens een nieuwe arbeidersbeweging, die op geheel nieuwe grondslagen rust. Het zijn kleine illegale groepen, die het wezenlijke van de bevrijdingsstrijd in de zelfbeweging der massa's zien. Daarom willen ze nooit macht voor hun "partij" of groep. Niet hun organisatie moet sterk worden, maar hun KLASSE.

Ondertussen is de groei naar de zelf-beweging der massa's een langdurig proces, dat zich in een hol van verschrikkingen voltrekt. Want nog nooit in de geschiedenis der mensheid stond een klasse tegenover zulk een moordende macht, nog nooit voor zo'n omvangrijke, allesomvattende taak: het beheersen van alle maatschappelijke krachten in de wereld. En toch moet de arbeidersklasse deze geweldige strijd voeren, omdat die strijd onvermijdelijk is, en omdat geen andere macht dat kan. Want de maatschappelijke krachten der kapitalistische maatschappij bedreigen de hele mensheid met vernietiging. De hele mensheid ziet met angst en beven de naderende massa-moord van de gifgassen-oorlog; het resultaat van ongebreidelde, ongetemde, onbeheerste maatschappelijke krachten. Er is niemand, die deze massa-moord wil, en tegelijk is iedereen er van overtuigd, dat hij angstig dicht naderbij is en tenslotte als een onafwendbaar onweer losbreekt. Het is een waanzin, die niemand wil en met de zekerheid van een natuurramp over de wereld giert. Dat zijn de onbeheerste krachten. En omdat dit zo is, daarom gaat de strijd om de beheersing der maatschappelijke krachten voort. Ook al zijn na de tweede wereldoorlog hele of halve volken volkomen uitgeroeid, dan staat nog steeds de beheersing der maatschappelijke krachten als onopgelost probleem, waarmee een 3e en een 4e wereldoorlog aan de gezichtseinder opduiken. Daarom is de beheersing der maatschappelijke krachten HET probleem van deze en van de komende tijd.

De arbeidersklasse alleen en alleen de arbeidersklasse met haar miljoenen-macht kan deze taak vervullen. Alleen de arbeidersklasse! Want het belangrijkste deel van het beheersen der maatschappelijke krachten ligt in de baan van het beheersen der produktieve krachten, waarbij het om nieuwe bewegingswetten voor de ontwikkeling der maatschappelijke produktie gaat. Daarom kan het alleen een PRODUKTIEVE klasse zijn, die deze krachten ZELF beheerst. Dat is alleen de arbeidersklasse.

De arbeidersklasse alleen! In de tegenwoordige tijd van machteloosheid richten de sociaal-demokratische partijen en de buitenlandse filialen van het Russische staatskapitalisme zich tot de middenstand en de intellektuelen, om deze in de strijd om de beheersing der produktiekrachten te betrekken. Ze zoeken hulp, waar deze niet te vinden is. Eerstens behoren ze voor een goed deel NIET tot een produktieve klasse en ten tweede leven ze voor zo ver ze van de handel leven of de z.g. "vrije beroepen" uitoefenen, van de meerwaarde, die door de produktieve massa's wordt voortgebracht. Hun pogingen tot beheersing der maatschappelijke produktiekrachten kunnen daarom het raam van het kapitalisme, van de loonarbeid, niet doorbreken. Het kan daarom alleen leiden tot de pogingen tot maatschappelijke beheersing in de vorm van het nationaal-socialisme, de nationale ordening der produktieve krachten. Of anders gezegd: tot scherpere tegenstellingen der produktieve krachten in internationale maatstaf, tot wereldoorlogen.

De arbeidersklasse, die alle meerwaarde voortbrengt, kan daarom alleen de bron van de meerwaarde sluiten en nieuwe bewegingswetten voor de maatschappelijke produktie geven. Zeker worden ook de middenklassen en de intellektuelen door de onbeheerste maatschappelijke krachten met vernietiging bedreigd. Maar nooit kunnen ze als klasse een hulptroep vormen voor de doorvoering van nieuwe bewegingswetten van de maatschappelijke produktie, omdat ze zelf van de meerwaarde leven. Zeer zeker kunnen een groter of kleiner aantal personen uit deze klassen naar de arbeiders overlopen. Maar de eerste voorwaarde daartoe is, dat de arbeidersklasse ZELF een machtsfaktor is. Als de middenstand en de intellektuelen zien, dat een NIEUWE, enorme maatschappelijke kracht op gaat treden in de vorm van machtige, strijdende arbeidersmassa's, dan eerst zullen verscheidene van de intellektuelen en de middenstanders zich op deze nieuwe macht oriënteren. Eerder niet. Het zoeken van aansluiting bij de middenstand of bij de intellektuelen voert daarom juist tot het tegenovergestelde van wat ermee bedoeld wordt. De arbeidersklasse alleen en alleen de arbeidersklasse! Daarmee worden dan pas de voorwaarden gelegd tot het "Overlopen" van belangrijke groepen uit de intellektuelen en de middenstand. Klassemacht moeten we hebben! Klassemacht!

(wordt vervolgd)

DE ZELFBEWEGING DER MASSA'S.

a. Betekenis der massa-beweging.

Deze ontzaglijke macht is er nog niet. De miljoenenmassa's zijn er, maar ze kunnen hun macht nog niet als maatschappelijk gerichte kracht laten optreden. Ze kunnen nog niet eens hun eigen klassekrachten beheren en beheersen, laat staan de maatschappelijke produktiekrachten!

Maar in de komende ontwikkelingsperiode leren ze beide functies tegelijk. Ze leren het tegelijk, omdat de eigen klassekrachten en de maatschappelijke produktiekrachten twee kanten van hetzelfde ding zijn. Ze kunnen hun eigen klassekrachten niet leren beheersen, zonder tegelijk de produktiekrachten te beheersen. Het is hetzelfde proces, de ene keer gezien vanuit de beheersing der produktiekrachten, de andere keer vanuit de beheersing der klassekracht. Dit proces gaat zich voltrekken. Weliswaar niet in een onafgebroken rechte lijn, maar 't gaat. En de vorm, die het aanneemt, is de vorm van de zelfbeweging der arbeidersmassa's, de "beweging der arbeiders". Onder de drang van de tijden, onder de gesel van de moord en de verhongering ontladen zich enorme krachten, die in de massa's ontstaan. De ongetemde maatschappelijke krachten van het kapitalisme voltrekken het losmaken der krachten, die in de massa's gaan groeien.

De direkte aktie door massa-bewegingen is voor de bezittende klassen zeer gevaarlijk. Voorlopig niet door hun kracht of hun omvang, want de massa's worstelen zich slechts langzaam uit de tradities van partij- en vakverenigingspolitiek los. En daarom kunnen de bezittende klassen de komende bewegingen met hun moordorganisaties voorlopig nog gemakkelijk de baas. 't Gevaarlijke zit dan ook niet daarin, dat de macht der bezitters direkt wordt bedreigd. 't Gevaarlijke zit daarin, dat geen zelfstandige beweging der arbeiders mogelijk is, zonder dat ze de bodem van de wettelijkheid verlaat, zonder dat ze haar EIGEN wettelijkheid stelt, zonder dat zich daarbij tegelijk de tendens openbaart, om de maatschappelijke produktiekrachten in eigen beheer te nemen. Omdat in de massa-beweging blijkt dat de beheersing der klassekrachten evenwijdig loopt met het beheer der produktiekrachten, dat het twee kanten van hetzelfde proces zijn, daarom moeten de bezittende klassen deze bewegingen ogenblikkelijk in bloed smoren.

Zodra hier of daar een zelfstandige stakingsbeweging ontstaat, beantwoordt de bourgeoisie dat ogenblikkelijk met de staat van beleg, het opheffen van de vrijheid van drukpers en van verenigen en vergaderen, voor zover deze nog niet opgeheven waren. Maar wil een beweging leven, dan moet ze zich verzetten tegen deze onderdrukking van haar levensuitingen. De arbeiders moeten vergaderen, hun pers uitgeven. Daarmee moeten de arbeiders dan de strijd tegen de staat beginnen. Beginnen ze deze strijd niet (zoals bij de textielstaking in Twente), dan betekent dat, dat de beweging met sukses door de bezittende klasse onderdrukt is. Maar zodra verzet geboden wordt, treedt de EIGEN wettelijkheid der beweging in. In het stakingsgebied, waar de arbeiders iets te zeggen hebben, geldt een andere wettelijkheid dan daarbuiten. Deze andere wettelijkheid openbaart zich o.a. daar in, dat binnen het strijdgebied de wetten van het privaatsbezit geen geldigheid meer kunnen hebben. En dat niet, omdat de strijdende arbeiders "bewuste" kommunisten zijn, omdat ze bezield worden door het beginsel, om ZELF de maatschappelijke produktiekrachten te leiden en te beheersen, maar omdat ze niet anders kunnen, omdat hun dit door de strijd zelf wordt opgedrongen. Het betrekkelijk onschuldige, zeer onvoldragen Jordaan-konflikt is in dit opzicht zeer leerzaam. In de strijd tegen de politie en de militaire macht haalden de arbeiders bruggen omhoog, wierpen barrikades op, om de doorgang in de straten voor motorpolitie e.d. onmogelijk te maken en smeerden ze machine-olie op de hoeken der straten, zodat de snel aanrijdende politie-auto's daarop slipten. Dat was de openbaring der klasse-krachten. Maar deze krachten konden zich niet ontladen, zonder de grenzen van het privaatsbezit te doorbreken. Een winkel van ijzerwaren werd leeggehaald, omdat men scheppen en prikkeldraad nodig had voor het maken der versperringen. En de smeerolie werd uit enige garage's "in beslag genomen". Verder werden enige winkels geplunderd, tot grote verontwaardiging der kommunistische partij, die meende, dat "de middenstand" gespaard moest worden.

Hoe beperkt, gebrekkig en onvoldragen deze beweging ook was, toch legt ze de belangrijkste strekkingen van massa-bewegingen bloot. Reeds vroeger wezen we op de innige samenhang van krachten, middelen en doel. Waren de krachten groter geweest, zou deze beweging b.v. door grote stakingen ondersteund zijn, dan zou met deze groei der krachten tegelijk een groei der aangewende middelen hebben plaats gevonden. Er had dan wel meer in beslag genomen moeten worden: b.v. vergaderlokalen, drukpersen, vrachtauto's, om de arbeiders snel te kunnen vervoeren. En blijkt een dergelijke beweging van enige langere duur, dan eist de voedselvoorziening in het strijdgebied dringende zorg, zodat de inbeslagname van levensmiddelen een vanzelfsprekendheid wordt. Zelfs kan het noodzakelijk worden, verschillende takken van bedrijf aan het werk te zetten, om voor de revolutionaire beweging in de fabrieken te werken (Asturië in Spanje, opstand in het Roergebied in 1920). Met andere woorden, een massa-beweging kan zich alleen ontwikkelen door de wetten van het privaatsbezit te doorbreken en een deel van het maatschappelijk bedrijfsleven onder eigen leiding te stellen. In de massa-bewegingen openbaart zich IN BEGINSEL wat eenmaal de algemene gang van de maatschappij zal zijn. Daarin openbaart zich, dat de massa's hun eigen klassekrachten niet kunnen beheren, zonder tegelijk de produktiekrachten te beheersen. Daarom groeien beide tesamen omhoog.

Zolang de massabewegingen nog klein zijn en weinig diepgang hebben, zolang treedt de tendens naar het beheer van alle maatschappelijke krachten nog niet zo duidelijk aan de dag. Maar worden deze bewegingen groter, dan worden steeds nieuwe functies binnen het bereik der strijdende massa's getrokken, hun werkingsveld verwijdt zich. En in deze strijdende massa voltrekt zich dan een volkomen nieuwe groepering van de betrekkingen tussen de mensen en het productieproces. Er ontwikkelt zich een nieuwe "orde". Dat zijn de wezenlijke strekkingen van zelfstandige klasse-bewegingen en daarom is de bourgeoisie er doodsbenauwd voor.

De ontwikkeling der massa-bewegingen is daarom de ontwikkeling van de geleidelijke beheersing der klassekrachten en van het maatschappelijk leven. Maar niet geleidelijk in de zin, dat het eens bereikte blijft staan, om daarop verder te bouwen. 't Eens bereikte zakt altijd weer in elkaar. Wat blijft, dat is de ervaring. En iedere massabeweging bouwt voort op de ervaring van de afgelopen tijd. Zo ontstaan in de ontwikkeling der massabewegingen allerlei strijdmaatregelen betreffende het uitbreiden van bewegingen, het in beslag nemen van benodigdheden, het organiseren van de afweer, de distributie van levensmiddelen, die tot de vanzelfsprekendere gaan behoren. Het zijn geen dingen, die punt van discussie kunnen uitmaken, omdat ze door de ervaring, de herhaalde toepassing, tot de "natuurlijke" gedaagdeninhoud der massa's geworden zijn. Zoals het op het ogenblik bij het uitbreken van een staking geen grote debatten gehouden worden over het nut van het uitzetten van posten, om onderkruipers op te vangen, omdat dit tot de vanzelfsprekendere behoort, zo trekken de massa's alle functies van het maatschappelijk leven aan zich, zonder daarover urenlang te "beraadslagen".

En daarom beduidt het onderdrukken van een massabeweging slechts ten dele een nederlaag voor de arbeidersklasse. Want het is niet de nederlaag van de machteloosheid, maar net is de nederlaag van de jeugd, van de nog onvoldragen kracht.

b. De uitbreiding.

Een van de eerste functies, die tot de vanzelfsprekende gedaagdeninhoud van de strijdende massa's wordt, is de uitbreiding der klassenbeweging. Nu is dit nog een heftig omstreden punt, maar de machtsverhoudingen zullen hierin het eerste klaarheid brengen. Want een beweging zal een massabeweging zijn, of ze zal niet zijn.

Hoe gebeurt de uitbreiding in de oude arbeidersbeweging? Op tweeërlei wijze: de vakverenigingsleiding beslist over de uitbreiding der beweging, of verschillende partijen roepen door strooibiljetten de arbeiders van andere bedrijven en bedrijfspgroepen tot solidariteit op. In ieder geval is de uitbreiding geen functie van de stakende massa, maar van de "arbeidersbeweging"

De zelfbeweging der massa ziet in de eerste plaats op het overnemen van deze functie. Echter niet in deze zin, dat de "zelfgekozen stakingsleiding" zich met een manifest tot de andere bedrijfspgroepen wendt, doch in deze zin, dat de stakende massa's zelf naar de bedrijven gaan, om hun klassegenoten tot solidariteit op te vorderen.

In de Belgische stakingsbeweging van 1932 kwam dit beginsel heel duidelijk op de voorgrond, al zette het zich nog niet consequent door. Al heel gauw eisten de stakende massa's, dat de vakverenigingen de staking verder zouden uitbreiden. Het is echter niet waarschijnlijk, dat de stakers hun toevlucht tot de oude beweging namen uit gebrek aan inzicht in deze kwestie. Waarschijnlijk stootte de uitbreiding door de zelfbeweging aan haar grenzen, doordat de spoorwegarbeiders de vakverenigingsdiscipline nog stelden boven de classesolidariteit. Daarom eisten de stakende massa's de uitbreiding over de omweg der vakbeweging. Toen het innerlijk tekort aan klassekracht aan de dag trad, zocht men hulp bij "instanties", vanwaar geen hulp te wachten was.

In de Jordaan bleken de innerlijke klassekrachten nog zo zwak, dat de strijdende arbeiders de functie van de uitbreiding der beweging niet eens ter hand konden nemen. Waarschijnlijk speelde hier echter ook een rol, dat men het niet anders dan als een "werklozenconflikt" beschouwde, dat door de werklozen uitgevochten moest worden. In de Jordaan (of dicht erbij) liggen verscheidene bedrijven, doch door de strijdende werklozen werd geen enkele poging ondernomen, deze in de strijd te betrekken.

De "wilde" stakingsbeweging der textielarbeiders in Twente (1931) toonde nauwelijks tendensen tot deze zelfuitbreiding. De stakers eisten van hun vakverenigingen, dat deze de leiding van het konflikt op zich zouden nemen. Daarmee ging de functie van het wel of niet uitbreiden van de strijd natuurlijk tegelijk op de vakverenigingen over. De grote vakverenigingen moesten van een uitbreiding echter niets hebben en dus damden ze het konflikt zo ver mogelijk in. Zodoende waren niet eens alle textielbedrijven bij de staking betrokken. Wel deden het N.A.S. en het N.S.V., de C.P.H. en verschillende kleinere politieke groeperingen moeite, ook de andere textielbedrijven in het konflikt te betrekken, maar ook hier zegevierde de vakbondsdiscipline over de classesaamhorigheid. Het ligt trouwens voor de hand, dat de nog werkende arbeiders geen gehoor geven aan de oproepen van andere organisaties. De organisaties voeren altijd een felle onderlinge strijd, die het karakter van een konkurrentiestrijd aanneemt, doordat alle organisaties streven naar versterking van HUN organisatie. De strijd tussen de organisaties wortelt daarom niet alleen in de taktische verschillen, maar ook in de organisatiebelangen. Iedere arbeider weet dat en daarom stoort hij zich niet aan de parolen van andere organisaties.

Het wordt echter heel anders, wanneer de stakende arbeiders zelf optrekken en de solidariteit van de andere arbeiders inroepen. Dan neemt het konflikt tussen de organisatiediscipline en de klasse-saamhorigheid voor iedere arbeider afzonderlijk een veel scherpere vorm aan en treedt het "gevaar" van verbroedering duidelijk aan de dag. De bezittende klassen zullen daarom alles doen, om deze verbroedering te voorkomen en straf militair geweld zal het antwoord zijn op iedere poging van de massa, om de uitbreiding zelf ter hand te nemen. Voorlopig kan een stakingsbeweging helemaal niet tegen dat militaire geweld op en dus schijnt het zinloos, de uitbreiding langs deze weg te beproeven.

Maar toch is dit niet zinloos. Want zover andere groepen van arbeiders nog niet aan de beweging deelnemen, zijn ze nu gedwongen, onder militaire bewaking te werken. De militaire staatsmacht, die ze allen haten, moet hen tegen hun klassegenoten "beschermen". Daarmee wordt het psychische konflikt tussen de vakverenigingsdiscipline en de klasse-solidariteit niet zwakker, maar juist scherper en daarmee worden de uitbreidingsmogelijkheden opnieuw gevoed.

Maar zoals gezegd, was daarvan in het textielkonflikt nog geen sprake. De arbeiders denken nog te veel in organisaties en een intensieve propaganda op dit punt zal een van de wezenlijkste werkzaamheden van de nieuwe arbeidersbeweging zijn. Nu reeds, dus in "normale tijd", waar geen wolkje van aktief optreden der arbeiders te bespeuren is, moeten we bij alle kwesties de functie van de zelfuitbreiding aan de orde stellen. Waar we met andere arbeiders samen zijn, in alle uithoeken van het land moeten we dit beginsel naar voren brengen. Ogenschijnlijk heeft dat geen direkte, praktische zin. En inderdaad is ook niet direkt te konstateren, in

hoeverre dit beginsel weerklank vindt. Dat kan alleen bewezen worden in de praktijk. Maar een intensief vóór-werken, voorbereiden, kan het praktisch doorbreken van het nieuwe beginsel alleen vergemakkelijken.

Een werkelijk revolutionaire propaganda bestaat daarom niet in het telkens opnieuw oproepen tot "revolutie", of in het "ontketenen" van allerlei conflicten. Het bestaat in het rustig voorbereiden van de uitbreidings-mogelijkheden, opdat de onvermijdelijk komende klasseconflicten een zo groot mogelijke werkingsbasis hebben.

c. De beheersing der klassekrachten door de Arbeidersraden.

De tweede functie, die binnen het bereik van de zelfbeweging der massa valt, is de organische beheersing der klassekrachten, de "eigen leiding". Tot nu toe viel de "beweging der arbeiders" met de "arbeidersbeweging" samen; de bestaande organisaties (politieke partijen en vakverenigingen) waren vanzelfsprekend de leiders der bewegingen. Wel werd deze verhouding van de strijdende arbeiders tot hun leiding in verschillende massabewegingen doorbroken, doch men beschouwt dit niet zo zeer als de geboorte van een nieuw beginsel, dat in de massa's gaat groeien, dan wel als een "afwijking" van de gebruikelijke gang van zaken, die uit een bepaalde situatie geboren werd. De 'afwijking' zat daarin, dat de massa's buiten de bestaande organisaties om in de strijd gingen, hun oude leiders niet meer gehoorzaamden en onder eigen leiding een massa-doel gingen verwezenlijken, dat zich buiten alle partijen om en tegen alle partijen in binnen de massa's had gevormd. En deze "afwijking" gaat nu groeien tot de gebruikelijke vorm, waarin de strijdende massa's, die voor eigen klassedoeleinden opkomen, zich gaan bewegen.

Dat komt door de voorwaarden, waaraan de strijd in de tegenwoordige tijd gebonden is. Juist doordat iedere beweging der arbeiders tot een strijd tegen de staatsmacht wordt en een werkelijke beweging onmogelijk is, zonder inbreuk te maken op het eigendomsrecht, daarom moeten deze bewegingen iedere andere leiding dan die van zichzelf ontgroeien. Wel zullen we voorlopig nog zien, dat allerlei partijen erin zullen slagen de leiding van bewegingen, die ondanks hen en tegen hun wil zijn uitgebroken, in handen nemen. Maar dat is dan de uitdrukking van het feit, dat zo'n beweging niet verder kan, dat de beweging op de terugtocht is. Want het is de taak der partijen en vakverenigingen, de bewegingen in "ordelijke banen" te doen verlopen, dat is: ze weer op de bodem der wettelijkheid terug te brengen. Daarom moet het beginsel van de "eigen leiding der massa's", het zelfstandig beheer der klassekrachten, het centrale punt van de klassebeweging worden.

Dit beginsel is nog maar heel zwak vertegenwoordigd; hier en daar bij enkele arbeiders en enkele groepen. De traditie, dat klassebewegingen door organisaties beheerst en geleid moeten worden, zit nog zo diep verankerd, dat nog allerlei nieuwe groeperingen zullen ontstaan, die deze functie denken te kunnen vervullen. Als de oude organisaties de komende klassebewegingen niet kunnen of niet willen leiden, denken ze nieuwe te moeten oprichten, die dat wel willen en kunnen.

Natuurlijk zit er een kern van waarheid in de oude, overgeleverde opvatting. En deze is, dat de klassekrachten geleid en beheerst moeten worden. Want een spontane uitbarsting in een proletarische massabeweging is wel de ontketening van klassekrachten, maar zo lang deze krachten onbeheerst zijn, zo lang ze nog niet bewust gericht zijn, zo lang werken ze als een onweer, dat zich ontlaaft en daarmee uit; het kan hier en daar verwoestingen aanrichten, maar het zakt snel af. Het beheersen van de krachten is echter hun doelbewuste aanwending; en daarom moeten deze krachten gericht en georganiseerd worden. Dus daarin zit het verouderde van de opvatting niet. De vernieuwing der opvattingen ligt dan ook in de overtuiging, dat deze krachten niet door een organisatie beheerst en geleid kunnen worden. De functies, die bij grotere massa-bewegingen door de arbeiders vervuld moeten worden, zijn z6 talrijk en zo omvangrijk, ze bestrijken tenslotte het gehele gebied van het maatschappelijke leven, dat geen partij in staat is de leiding van al deze functies op zich te nemen. Dat kan tenslotte alleen door degenen, die de functies moeten uitoefenen. Dat zijn de arbeiders zelf.

Daarin ligt de ontzaglijke moeilijkheid van het ontwikkelingsproces. Zo lang de krachten zich chaotisch, zonder innerlijke samenhang ontladen, zo lang wordt een beweging ook gemakkelijk neergeslagen. Maar vanuit deze ervaring groeit de coördinatie, de samenvoeging en "gelijkschakeling" der krachten. Zo iets van: "Wij zorgen hiervoor, zorgen jullie daarvoor", een bewuste krachtenverdeling, dat is een bewuste werkverdeling, dat is een beheersen van de kracht, dat is het organiseren der krachten.

Voor zo ver onze ervaring nu reikt, neemt deze "gelijkschakeling" de vorm van allerlei comités van actie aan, die in de Russische en de Duitse revolutionaire bewegingen als Arbeidersraden bekend zijn. Voor het doorvoeren van algemene regelingen, die in de strijd nodig blijken, ontstaat daarbij een Algemeen Comité van Actie of een Algemene Arbeidersraad. Zo kennen we in de geschiedenis bijvoorbeeld de Algemene Arbeidersraad van Hamburg, van Berlijn, van Petersburg. Zo legde b.v. de Arbeidersraad voor het Roergebied (1920) beslag op de banken, om de doorbetaling der lonen te verzekeren gedurende de staking, zo trof de Hamburger Arbeidersraad allerlei algemene maatregelen in verband met de distributie van levensmiddelen en de organisatie van het verzet tegen de staatsmacht.

Het beheersen onzer klassekrachten vindt daarom in de huidige verhoudingen zijn praktische vorm in het Radenstelsel. Als klasse kunnen we onze krachten slechts in zo verre bewust aanwenden, voor zo ver we deze in de Arbeidersraden weten te kristalliseren. Dat is een groeiproces. In iedere massabeweging neemt de organisatorische samenvatting en gelijkenschakeling der krachten, hun bewuste aanwending, vastere vormen aan. En het is juist de taak der revolutionairen, een massabeweging steeds verder tot Radenbeweging te maken. De groei van de massabeweging als Radenbeweging is de maatstaf, waaraan de bewuste aanwending onzer klassekrachten gemeten kan worden.

Nu doen zich hier een paar belangrijke vraagstukken voor. In de eerste plaats: is het wel zo zeker, dat massabewegingen tot Radenbewegingen groeien? Heeft het fascisme in Duitsland en Italië niet massabewegingen voortgebracht, die helemaal niet in de Radenvorm verliepen? En in de tweede plaats: is het wel zo zeker, dat de groeiende economische nood, de steeds heftiger uitbuiting door de bezittende klassen, tot een strijd om de produktiemiddelen, tot een strijd om het beheersen van de

produktiekrachten door de arbeiders moet voeren? Heeft de praktijk in Duitsland en in Italië niet juist doen zien, dat het aanhoudende verslechteren van de toestand der arbeiders de massa's niet naar links drijft, maar juist naar rechts, naar versterkt nationalisme en militarisme, naar het vernietigen van alles, wat arbeidersbeweging heet, kortom - naar een versterking van de kapitalistische gedachtenwereld der massa's? Is de feitelijke zin van de massabewegingen in de fascistische landen niet juist, dat de massa's al hun krachten inspannen, om het kapitalisme te redden, in plaats van het in moeizame strijd ten val te brengen?

Inderdaad! We hebben op dit punt helemaal geen illusies, dat de arbeidersklasse zich in een rechte lijn naar het beheersen van haar eigen krachten beweegt. (Zie blz.). Maar tevens weten we, dat dit alles niet meer dan een afschuwelijk "tussenspel" kan zijn, dat het ten slotte ons opstijgen als klasse niet kan verhinderen. We putten deze zekerheid uit onze maatschappijbeschouwing, uit ons inzicht, dat het kapitalisme zich in de tegenwoordige tijd alleen kan handhaven door de brede massa's in het pauperisme te stoten (Zie hiervoor: "De beweging van het kapitalistisch bedrijfsleven". Uitgave der G.I.C.).

Welke voorstellingen er in de massa's ook mogen leven omtrent een "regeling" van het kapitalisme op nationale grondslag, in werkelijkheid richt deze "ordening" zich naar de belangen van de machtige kapitaal-groepen. De grote kapitalen moeten, hoe dan ook, tot rendement gebracht worden, omdat anders het hele economische leven instort. De grote kapitalen kunnen alleen nog leven van het sterven der massa's. Het feitelijke probleem der hedendaagse maatschappij is, dat het werken met de enorme produktiekrachten alleen mogelijk is, als er winst door voortgebracht wordt, wat alleen ten koste van de brede massa's mogelijk is. Het probleem is daarom niet een "ordening" van het kapitalisme, maar zijn opheffing. De winst is de rem, die in de tegenwoordige ontwikkeling van het kapitalisme de aanwending van de produktiekrachten verhindert. Daarom moet in het belang der brede massa's het bedrijfsleven kunnen functioneren zonder dat er winst gemaakt wordt, d.w.z.: de produktiemiddelen kunnen niet meer in de vorm van kapitaal verschijnen, maar eenvoudig als werktuigen, die de goederen voortbrengen, om in de behoeften van de hongerende massa's te voorzien.

De volkomen omwenteling van alle economische verhoudingen is daarom het probleem van de tijd. De verhouding van de mensen tot de produktiemiddelen, die nu gekenmerkt is door de loonarbeid, de verhouding van de mensen tot de maatschappelijke goederenrijkdom, die nu geregeld wordt door de waarde van de arbeidskracht, de verhouding van mens tot mens in het productieproces, die nu verschijnt in de vorm van heer en knecht, van koper en verkoper, worden daarmee volkomen omgewenteld. Met het wegvallen van de winst moet dus de hele maatschappelijke goederenbeweging in andere banen komen, terwijl alle sociale verhoudingen, de verhoudingen tussen de mensen, nieuwe vormen aannemen (Zie hiervoor: "Grondbeginselen der communistische productie en distributie". Uitgave der G.I.C.).

Maar dit probleem kan en wil het fascisme niet oplossen. En toch is het onontkoombaar. En daarom kan het fascisme niet anders dan een afschuwelijk "tussenspel" zijn. De nood schrijdt voort en daarom zijn massabewegingen, die de productie ten bate van de brede massa in gang willen zetten, onvermijdelijk.

Met het willen alleen is het echter niet veel gedaan. Belangrijk is, dat ze het moeten, terwijl ze het alleen kunnen in de Radenvorm. Het veroveren van de macht in een bepaald gebied is niet het moeilijkste. Maar om deze zo lang mogelijk in handen te houden is de kwestie. Daarom moeten de arbeiders hun bedrijven beheersen; dat is, ze heffen hier de verhouding van heer tot knecht op, terwijl ze in de onderlinge verbinding der bedrijven een begin maken met de maatschappelijke regeling der productie. Dat kunnen ze alleen door hun arbeidersraden. En tevens moeten ze de levensmiddelenvoorziening ten bate van de brede massa's te verzekeren; dat is, ze moeten overgaan van de private toeëigening der produkten tot de maatschappelijke regeling der distributie, ze brengen de maatschappelijke verdeling van de goederenrijkdom in nieuwe banen. Dat kunnen ze alleen door hun arbeidersraden.

Daarom is de groei der massabeweging ALS RADENBEWEGING de maatstaf, waaraan de bewuste aanwending der klassekrachten gemeten kan worden. De opvatting, die we in de arbeidersbeweging wel horen, dat arbeidersraden alleen in de revolutie gevormd dienen te worden, moet daarom als onjuist worden afgewezen. Bij iedere beweging, die binnen de arbeidersklasse opkomt, dient de RADENVORMING het kernpunt van de beweging uit te maken. De betekenis van een massabeweging ligt niet in hetgeen ze wel of niet weet te bereiken, maar wel in de mate, waarin ze haar klassekrachten door haar raden heeft leren hanteren.

DE NIEUWE ARBEIDERSBEWEGING.

We hebben tot nu toe alleen over de "beweging der arbeiders" gesproken, waarin de arbeidersraden als de vorm verschijnen, waarin zich de beheersing der maatschappelijke krachten openbaart. We richten nu de blik naar de nieuwe "arbeidersbeweging", de organisatorische samenvatting der betrekkelijk weinige arbeiders, voor wie de strijd voor de zelfbeweging onzer klasse tot vlees en bloed, tot levensbehoefte geworden is. Daartoe willen we eerst afspreken, wat we onder de oude en de nieuwe arbeidersbeweging verstaan. Alle organisaties, die de leiding van konflikten aan zich willen trekken, die zoveel als "de generale staf" van de arbeidersklasse willen zijn, rekenen we tot de oude arbeidersbeweging. Daarom behoren partijen als de R.S.A.P. tot de oude arbeidersbeweging, al is hun geboortebriefje ook van heel jonge datum. Alle organisaties, die geen macht voor zich zelf willen opbouwen, maar alleen klassemacht, die de zelfbeweging der massa's door middel van hun arbeidersraden tot leidend beginsel hebben, rekenen we tot de nieuwe arbeidersbeweging.

De nieuwe arbeidersbeweging is er reeds. Heel zwak, hier en daar een groepje. Ze is nog zo zwak en klein, dat men nauwelijks van een organisatorische structuur kan spreken. Maar de kiemen tot verdere groei zijn duidelijk waarneembaar. Hoe zal de organisatorische samenvatting der nieuwe arbeidersbeweging zijn? Wat zal haar organisatorische structuur zijn? We weten het niet. Wel kunnen we uit de huidige situatie afleiden, hoe het in de naaste toekomst zal zijn. En dan weten we, dat het slechts kleine, illegale groepen kunnen zijn, die hier en daar opduiken, maar die in allerlei praktische en theoretische vraagstukken van opvatting zullen verschillen. Reeds nu zien we dergelijke groeperingen in Nederland en in Duitsland herhaaldelijk ontstaan.

"Partij" of "werkgroep"?

Moeten we deze kleine groeperingen nu als "partijen" beschouwen? Daaromtrent is op te merken, dat de twee voornaamste kenmerken van een partij, zoals we die tot nu toe kennen, de volgende zijn. Eerstens heeft een partij een politiek program, dat ze door haar aktie wil verwerkelijken. En tweedens streeft ze naar de verovering van de staatsmacht, ze wil tot regerende macht worden, om dit program door te zetten. Deze twee funkties zijn bij de partijen der oude arbeidersbeweging onverbreekelijk verbonden. Ook de z.g. "revolutionaire" partijen, die het Radenstelsel op hun program zetten, willen de Raden gebruiken, om ZELF de "leiding" van de revolutionaire beweging in handen te nemen. Daarom behoren ze tot de oude arbeidersbeweging.

De groeperingen van de nieuwe arbeidersbeweging hebben eveneens een politiek program, want ze streven ernaar, de arbeidersklasse tot heersende politieke en economische macht te maken. In dit opzicht komen ze dus met een partij overeen. Maar ze missen het kenmerk om zelf tot macht te willen komen en in dit opzicht hebben ze dus met het partijwezen niets te maken. En omdat dit in de strijd der partijen hun belangrijkste kenmerk is, n.l. het ontbreken van politiek machtsstreven, is het verstandig, om deze groeperingen geen partij te noemen, maar werkgroepen. Bovendien is er nog een andere reden. Aan het woord partij zijn allerlei verouderde tradities en opvattingen verbonden, die ook nog wel in de verschillende werkgroepen zullen opduiken. Handhaaft men het woord partij, dan trekt men daarmee allerlei arbeiders in groeperingen, die er feitelijk nog niet in thuis horen. Ze willen de werkgroep funkties doen verrichten, die tot het terrein van de zelfaktiviteit der massa's behoren. Met het nieuwe begrip WERKGROEP willen we daarom uitdrukken, dat het "ontketenen", het "leiden" of het uitbreiden van konflikten niet tot de taak van deze groepen, maar tot de taak van de strijdende massa behoren.

Zeër zeker zullen er telkens nog groeperingen ontstaan, op wie het woord "partij" inderdaad van toepassing is. Het zijn groeperingen, die niet op nieuwe grondslagen staan, die geen uitgangspunten van 't nieuwe zijn, maar resten van 't oude. Dergelijke partijen streven er naar, zelf groot en machtig te worden, omdat zij de arbeidersklasse willen leiden en later de leiding van een revolutionaire regering op zich willen nemen. Daarom eisen ze de leiding van allerlei konflikten op. Wat ze willen, dat is de zwakte van onze klasse met de macht van hun partijapparaat versterken. Wat ze bereiken, dat is, dat ze de kiemen van het meest wezenlijke van de klasse-omwenteling, de doorvoering van het zelfbeschikkingsrecht der massa's, de kiemen van de proletarische democratie, het zelfstandig beheersen van de klassekrachten, dat is de kiemen van het kommunisme zelf, belemmeren in hun groei. In deze "revolutionaire" partijen is het levensbeginsel van het kommunisme nog niet geboren. De nieuwe arbeidersbeweging, die zegt: "Onze klasse en alleen onze klasse", ziet in iedere zelfstandige beweging der arbeiders wat eenmaal het algemene, leidende beginsel van het kommunisme zal zijn, ze ziet daarin in het klein, wat eenmaal alle maatschappelijke krachten zal leiden en beheersen.

De z.g. "revolutionaire" partijen van de oude arbeidersbeweging kunnen niet anders dan schade aanrichten. Omdat het wezenlijke van de bevrijdingsstrijd niet in hen leeft, kunnen ze theoretisch voor de klasse niets presteren. Propagandistisch kunnen ze de massa nooit op haar wezenlijke taak wijzen. En praktisch kunnen ze alleen in de pogingen om allerlei konflikten te "ontketenen" allerlei putschistische bewegingen in het leven roepen, waarbij het klassebewustzijn niets wint. Want heeft men hier of daar een beweging "ontketend", dan is het verzet te zwak, om een werkelijke strijd tegen de staat op te kunnen nemen. De "revolutionaire partij" neemt de leiding in handen, om het innerlijk tekort aan klassekracht te vervangen, waarmee ze tegelijk het wezenlijke beginsel van het kommunisme om hals brengt.

De werkgroepen.

De taak van deze werkgroepen der nieuwe arbeidersbeweging is uiterlijk zeer bescheiden. Ze doen niet in de revolutionaire frase, waarvan de oude arbeidersbeweging alleen nog leven kan, maar ze werken rustig in de massa. Het zijn geen groepen ter bestrijding van de oude arbeidersbeweging, maar groepen ter propagering van het nieuwe; het nieuwe staat voorop. De kritiek op de oude beweging heeft alleen dan zin, als het nieuwe er tegenover gesteld wordt. Daarmee wordt het tot opbouwende kritiek; kritiek, die de mensen niet in moedeloosheid achterlaat, maar die nieuwe gezichtspunten opent. In woord en geschrift bespreken ze overal, waar ze maar kunnen, de vragen van de dag en ze trachten overal de marxistische beschouwingswijze van de maatschappij met haar klassestructuur, het beheersen van de maatschappelijke krachten door de arbeidersraden, ingang te doen vinden. In het middelpunt staat altijd weer: de zelfbeweging der klasse.

De praktijk heeft nu reeds bewezen, dat bij deze propaganda telkens nieuwe "knooppunten" ontstaan, groeperingen van enige arbeiders, die de propaganda voor de nieuwe beginselen willen voortzetten. Maar deze "knooppunten" zijn nog zwak, onzeker, ze voelen zich nog niet bij machte, zelfstandig op te treden, er is nog te weinig aan kennen en kunnen, aan vaardigheid, om als nieuwe eenheid, waarvan de nieuwe beginselen uitstralen, te funktioneren. Het is de taak van de werkgroepen, deze nieuwe knooppunten in voortdurende diskussie tot vaste eenheid te maken, ze bij het werk te helpen, zodat ze het technische deel der propaganda eveneens zelfstandig kunnen verrichten. Het gaat er niet om, of dit nieuwe knooppunt er precies zo over denkt als wij zelf. Het gaat erom, dat het nieuwe knooppunt tot zelfstandige eenheid wordt, dat het zelf zijn propagandamateriaal kan maken en verbreiden, dat het zelf als uitstralingspunt voor nieuwe knooppunten kan optreden. Een geweldig werkteerrein voor de werkgroepen ligt hier braak en wacht op ontginning.

De zelf-scholing speelt binnen deze groepen tevens een grote rol. Het ontleden van de telkens wisselende maatschappelijke verschijnselen, wat in de oude arbeidersbeweging het monopolie der intellektuelen is, gaat hier op de arbeiders zelf over. Want de revolutionaire arbeidersbeweging, in de illegaliteit gedreven, kan zich nauwelijks aan een revolutionaire pers oriënteren. Wat als zodanig moet fungeren, blijft hoogst gebrekkig. Duitsland is op dit punt zeer leerzaam. Na ruim twee jaar diktatuur bestaat de illegale pers alleen nog uit een groot aantal gecyclostyleerde blaadjes van de verschillende richtingen, waar bedroevend weinig in staat. De vroegere massa-partijen S.P.D. en K.P.D. laten in 't buitenland wel z.g. illegaal materiaal drukken, maar dat wordt over de hele wereld als partij-reklame gebruikt, terwijl er in Duitsland zelf bijna niets van binnen komt. Het holle gedaas en de blufferige

dikdoenerij van de oude partijen wreken zich ook in dit opzicht vreselijk aan de revolutionaire arbeiders.

In de werkgroepen der nieuwe arbeidersbeweging ligt de groeibodem voor de uitbouw van ons inzicht. Niemand kan z'n verstand met z'n eigen vet smeren, zei een arbeider. En daarom hebben we de onderlinge discussie nodig, omdat we gezamenlijk wel kunnen, wat ieder van ons afzonderlijk niet kan: het ons verschaffen van politiek en economisch inzicht. Daarom is de groep het gemeenschappelijke "arsenaal" en tevens de "wapenfabriek", waar weliswaar niet de "messen geslepen worden", maar waar wel de geestelijke kracht in kameraadschappelijke binding wordt gesterkt.

Dit alles betreft de activiteit naar binnen en naar buiten in z.g. "rustige" tijd. Maar moeten deze groepen bij daadwerkelijke strijd der arbeiders, bij politieke samenscholingen, stakingen, opstanden, niet als "voorhoede" voorop gaan? We zeggen: neen. Een groep kan alleen een voorhoede zijn, wat zijn inzicht in de verhoudingen betreft en een voorhoede in deze zin, dat ze voortdurend in de massa werkt, om deze haar klasse-ervaringen bewust te maken en zo tot "waarheid" te verharderen. Ze werkt in deze beweging, om haar zo ver mogelijk tot radenbeweging te maken. Ze stelt haar zwakke krachten aan de strijdende massa ter beschikking, om deze te helpen, waar ze kan. In een daadwerkelijke beweging der arbeiders eist de propaganda voor de raden de grootst mogelijke toewijding en opoffering van de groepen, want ze zullen aan de heftigste vervolging der justitie bloot staan. Maar een voorhoede in de zin van "de leiding" van de strijd nemen, zijn ze niet. Het wezenlijke van de nieuwe beweging is juist, dat ze niet in "voorhoeden" doet, maar dat de massa haar eigen lot door middel van haar raden in handen moet nemen. De ontwikkeling van een klasse op zich zelf naar een klasse voor zich zelf zal het overwinnen van "voorhoeden" zijn.

Daarmee is tevens de rol getekend, die de revolutionair in de massabeweging vervult. Zelf een deel van de massa zijnde, neemt hij aan iedere beweging deel, voor zover hem dat in verband met de situatie mogelijk is. Als deel van de strijdende massa neemt hij tevens zijn aandeel in het vervullen van alle functies, die uit de strijd voortvloeien. Dikwijls hoort men het bezwaar, dat dit hem in het voeren van z'n revolutionaire propaganda moet belemmeren. Zo zou b.v. een ijverig propagandist voor de radenbeweging door het bedrijfsperoneel bij een wilde staking aangewezen kunnen worden, om met de ondernemers te gaan konfereren over de gestelde eisen. We antwoorden daarop, dat de arbeiders hem daartoe niet zullen aanwijzen. Het wezenlijke van de propaganda, die hij altijd gevoerd heeft, ligt juist daarin, dat een beweging pas enig uitzicht op machtsontplooiing kan bieden, als de beweging niet tot een kleine groep beperkt blijft, maar als er van het bedrijfsfront eer, klassefront wordt gemaakt. Hij zal daarom zijn makkers opvorderen, te zamen het front uit te breiden, zo ver slechts mogelijk is, zodat hij voor een functie van "afgevaardigde" niet in aanmerking kan komen.

Voorlopig zullen alle proletarische bewegingen nog een zeer halfslachtig karakter hebben, doordat ze nog met allerlei oude tradities zijn belast. Maar geen massabeweging is meer mogelijk, waarin niet de strekking van de zelfbeweging der massa aanwezig is. De revolutionair neemt daarom aan iedere beweging, die binnen de arbeidersklasse ontstaat, actief deel, waarbij hij natuurlijk werkt aan het versterken van de vleugel, die actief op het standpunt van de Radenvorming staat.

"Kinderziekten".

Deze nieuwe arbeidersbeweging, waarvan nog niet meer dan hier en daar enkele kiemen te zien zijn, heeft natuurlijk haar "kinderziekten". En deze "kinderziekten" zijn zo gevaarlijk, dat de meeste van de nieuw ontstane groeperingen er voorlopig aan sterven. Alleen in de afgelopen vijf jaren ontstonden dergelijke groeperingen telkens opnieuw, maar even zeker gingen ze te gronde. En voor de naaste toekomst zal dit ook nog zo zijn. De oorzaken daarvan zijn van tweeërlei aard. De wezenlijke oorzaak is, dat deze groeperingen geen voldoende theoretische grondslag hebben. Hun opvattingen vormen nog te veel een mengsel van, oud en -nieuw door elkaar. Daar gaan ze onherroepelijk aan kapot. De tweede oorzaak is, dat het karakter der samenwerking in deze groepen van heel andere aard moet zijn, dan in de oude arbeidersbeweging. Het veronderstelt andere psychische eigenschappen, die de arbeiders zich pas in de loop van de strijd kunnen verwerven. Door deze twee oorzaken is het probleem der groeipvorming veel moeilijker, dan het op het eerste gezicht schijnt.

We willen eerst de onvoldoende theoretische grondslag nader bekijken. Feitelijk is het niet veel anders dan een onvoldoende inzicht in de klasse-verhoudingen. De lauwheid, de onbewegelijkheid, de onstrijdvaardigheid, de onderwerping der arbeiders menen ze te moeten zoeken in de remmende werking der oude arbeidersbeweging. Ze menen dat de massa's wel in beweging zouden komen, dat ze hun eigen klasse-doeleinden wel zouden volgen, als ze maar niet iedere dag opnieuw vergiftigd werden door de pers en de reformistische leiders. Daarom spreken ze vreselijk "revolutionair", schilderen de praktijken van al wat burgerlijk is in de schrilste kleuren en roepen "de massa" op, zich aan deze leiders te onttrekken en tot actie over te gaan. Men zwelgt daarbij in een revolutionaire woordenwellust, die alleen tot resultaat heeft, dat de spreker en zijn gehoor zich vreselijk revolutionair voelen en zich overtuigd weten, de dragers van de proletarische revolutie te zijn. Verder sorteert het geen effect. Ja, ongelukkigwijze heeft het soms wel effect, n.l. dit, dat een kleine groep zich van de wijs laat brengen, inderdaad in "aktie" gaat, en daarmee dan alleen de belachelijkheid van een dergelijke "taktiek" toont.

De wezenlijke grondfout, het tekort aan inzicht in de klassenverhoudingen, ligt hierin, dat men meent, dat de arbeidersklasse reeds een klasse VOOR zich zelf is en deze slechts hoeft opgeroepen te worden, om in actie te treden. In werkelijkheid is onze klasse daar op nog geen stukken na aan toe en ze is nog niet verder dan een klasse OP zich zelf, die zich nu door deze, dan door een andere leidersgroepering laat gebruiken. En de meest revolutionaire taal, de hartstochtelijkste oproepen, kunnen daaraan niets veranderen. Daarom moeten groeperingen, die hun kracht zoeken in het "ontketenen" van akties, het ontketenen van "massa-bewegingen", allemaal stuk gaan. Een mens kan niet altijd blijven schreeuwen, zeker niet met overtuigde hartstocht, als het resultaat niet aan de verwachtingen beantwoordt. En ontmoedigd zakt zo'n groep dan in elkaar, omdat de massa "te dom" en "te laf" is.

De ongeduldigen, die menen, dat massa-bewegingen dan nooit zullen komen, vergissen zich. Ze zullen zelfs optreden, terwijl de

klasse als geheel nog volstrekt niet "rijp" is, om voldoende kracht tegenover de staat te ontwikkelen. Dit voortdurend vergeefse pogen is juist het rijpingsproces, waarin de klasse zich zelf ontdekt. En het is juist de taak van de revolutionair, in dergelijke massa-bewegingen het beginsel van de zelf-organisering der massa te brengen, door de massa-beweging de Radenvorm te doen aannemen. Dan treedt ze op als georganiseerde massa, die niet door beginselverklaringen en lidmaatschapskaarten bijeengehouden wordt, maar wier bind middel door de noodzakelijkheden van de direkte strijd wordt gevormd.

De tweede oorzaak, waaraan nieuwe groeperingen telkens kapot gaan en die ook tot de "kinderziekten" behoort, ligt in het karakter der samenwerking binnen de groep. Wat partijgroeperingen in het algemeen bijeenhoudt, dat zijn de beginselen. En de wederzijdse betrekkingen tussen de leden, de rechten en de plichten, worden dan nader door statuten en reglementen geregeld. Wie op de een of andere wijze zondigt, wordt door de "reglementaire wetgeving" tot de orde geroepen. Het beheersen van, een organisatie bestaat zodoende voor een goed deel in het handig hanteren dezer "wetgeving". Opkomende opposities worden met behulp van de reglementen monddood gemaakt. Maar met dat al vormen de reglementen toch de grondslag, waarop de tegenstellingen van persoonlijke en tactische aard binnen de partij worden overbrugd en verzoend. Daardoor is het mogelijk, dat de "partijgenoten" in één partij samenwerken, terwijl de een de ander niet verder vertrouwt, dan hij hem ziet. Daardoor kunnen ze "samenwerken", ondanks diepgaand wantrouwen jegens elkaar, ondanks dat ze weten, dat ze elkaar zullen bedriegen, als het er om gaat, zich in de organisatie "door te zetten".

De werkgroepen hebben niet alleen de taak van de propaganda naar buiten. Wezenlijk is tevens de zelfscholing. De arbeidersklasse moet tevens de drager van de proletarische wetenschap zijn. Een van de functies van het beheersen van haar klassekrachten, is het beheersen van haar eigen klasse-wetenschap. De arbeiders, die zich tot werkgroepen verbinden, moeten zich bewust zijn, dat ze de beweging van de maatschappij moeten leren begrijpen en dat ze dat alleen in hard ploeteren aan hen zelf kunnen veroveren. Schreeuwen en allerlei frases verkopen geeft niets. We moeten wéten.

En wij kunnen dat. Alleen de arbeidersklasse kan dat. Alle burgerlijke professoren, al verenig je ze ook in een "hersentrust" bij mekaar, ze kunnen de grote tegenstelling van Kapitaal en Arbeid, die nu de hele mensheid te gronde gaat richten, niet oplossen. Ze kunnen de wezenlijke oorzaak van de gang naar de barbaarsheid, waarin de mensheid nu gevangen is, niet blootleggen. Dat kan alleen de arbeidersklasse. En daarom stijgt onze klasse boven alle andere uit.

Het centrale probleem, dat telkens dringender om oplossing schreeuwt, is de ontzaglijke ontwikkeling der produktiekrachten en de onmogelijkheid van hun aanwending. Het kapitalisme houdt zich alleen staande door telkens opnieuw produktiekrachten te vernietigen, of buiten werking te stellen, met alle noodlottige gevolgen voor de brede massa's. Dát is het probleem. Dit probleem gaat ook steeds meer de massa's vervolgen; het wordt onontkoombaar. De massa's worden er met de neus op gedrukt. En daarom moeten we dit probleem tot de centrale as van onze zelfscholing er, onze propaganda maken. Tot, de theorie de massa's grijpt, dan wordt de theorie tot materiële macht. En daarmee voelen we dan de grote diepte van de uitspraak:

DE BEVRIJDING DER ARBEIDERSKLASSE KAN ALLEEN HET WERK DER ARBEIDERS ZELF ZIJN!